

Львівський національний університет імені Івана Франка

Кафедра класичної філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан
факультету іноземних мов

Сулим В. Т.
“ 30 ” 08 20 18 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВІРШОВАНІ НАПИСИ ПІВНІЧНОГО ПРИЧОРНОМОР'Я

галузі знань 03 Гуманітарні науки
для спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.08 Класичні мови і літератури (переклад включно)
факультету іноземних мов

Львів – 2018

Віршовані написи Північного Причорномор'я. Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035 08 Класичні мови і літератури (переклад включно): м. Львів, 2019.- 13 с.

Розробники: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади) Глущенко Л.М. кандидат філологічних наук, доцент кафедри класичної філології

Протокол № 11 від “ 10” червня 2019 р.

Завідувач кафедру класичної філології

Чернюх Б.В.

“ 10 ” червня 2019 р

Затверджено рішенням Вченої ради факультету іноземних мов 29 серпня 2019 р., протокол № 1.

©Глущенко Л. М.2019
© Львівський
національний
університет імені Івана
Франка, 2019

(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни “ Віршовані написи Північного Причорномор’я ”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 9	Галузь знань <u>03 гуманітарні науки</u> (шифр, назва)	За вибором студента	
Модулів – 2	Напрямок <u>035 Філологія</u> (шифр, назва)	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування) 035. 08 Класичні мови і літератури (переклад включно)	ІУ -й	
		<i>Семестр</i>	
І -й			
<i>Лекції</i>			
Загальна кількість годин – 270		48 год.	год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента – 10,9	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	<i>Практичні</i>	
		48 год	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		174 год.	год.
		ІНДЗ: 6 год.	
		Вид контролю: залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Оволодіти необхідними знаннями та практичними навичками для копіювання, відчитування, перекладу, соціокультурної інтерпретації та лінгвостилістичного аналізу давньогрецьких віршованих написів Північного Причорномор’я як джерела літературознавчої, мовознавчої та соціокультурної інформації.

Завдання: 1. ознайомитися з науковою критикою та герменевтикою віршованих написів, їхньою класифікацією, хронологією, метричними особливостями; 2. набути навички реконструкції, читання, перекладу та інтерпретації грецьких написів.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати: сутність критики та герменевтики написів, види віршованих написів та їхні діалектні, метричні, граматичні та стилістичні особливості; методологію студій у галузі філології, термінологію та специфіку.

вміти: здійснювати критику та герменевтику написів; копіювати, відчитувати, перекладати та інтерпретувати віршовані написи Північного Причорномор’я; визначати у тексті увесь комплекс синтактико-стилістичних засобів, риторичних фігур та тропів.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Критика і герменевтика віршованих написів Херсонесу та Ольвії. Контроль знань.

Тема 1. Віршовані написи як джерело літературознавчої, мовознавчої та соціокультурної інформації. Віршовані написи та етапи розвитку античного мистецтва. Критика і герменевтика написів. Видова класифікація віршованих написів Херсонесу, Ольвії та Боспорського царства.

Тема 2. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 519 «До Ойнанти» (віршований розмір гекзаметр).

Тема 3. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 479, присвяченого Марку Аврелю Ясону (віршований розмір невизначений) та № 516, присвяченого Ісігоні (віршований розмір дистих елегійний).

Тема 4. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 482, присвяченого Ксанту (віршований розмір дистих елегійний).

Тема 5. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 485 присвяченого Партеноклу (віршований розмір невизначений).

Тема 6. Віршований вотивний напис Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 436 на честь бога Гермеса (віршований розмір дистих елегійний).

Тема 7. Віршовані написи Ольвії: історико-філологічна інтерпретація напису-посвяти №179 «На честь Клеомврата, Сина Пантакла» (віршований розмір дистих елегійний).

Тема 8. Віршовані епітафії Ольвії: історико-філологічна інтерпретація написів № 226, присвяченого Мойродору» ((віршований розмір дистих елегійний), та № 687, присвяченого Атиноклу, сину Атинокла (віршований розмір гекзаметр). Модульна контрольна робота.

Змістовий модуль 2. Критика і герменевтика віршованих епітафій Боспорського царства: Пантикапей. Контроль знань.

Тема 9. Віршовані епітафії Пантикапею, написані дистихом елегійним: історико-філологічна інтерпретація напису № 130 «До Теофілі, дочки Гекатея».

Тема 10. Історико-філологічна інтерпретація епітафій №127 «До Нікія та Анхіяла, синів Анхіяла» та №131«Менодора, сина Аполлонія».

Тема 11. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 125 «До Менодора та Геліодора, синів Геліодора» та № 147 «До мужів від мужів».

Тема 12. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 128 «До Трифоніди, жінки Філетера, синів Левкія та Гераклеодора та дочки його Стратоніки» та № 129 «До Фарнака, сина Фарнака».

Тема 13. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 145 «До Стратоніка, сина Зенона» та № 146 «До Сабіона, сина Стефана».

Тема 14. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 122 «До Еміди, матері Енея» та № 124 «До Клеопатри, дочки Меніска».

Тема 15. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 132 та № 136 «До Левкія, сина Левкія».

Тема 16. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 137 «До Лісімаха, сина Гастія» та № 139 «До Муси, жінки Полістрата»

Тема 17. Віршовані епітафії Пантикапею, написані ямбічним триметром: історико-філологічна інтерпретація напису № 119 «До Аполонія, сина Аполонія».

Тема 18. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 134 «До Геліодора, сина Гелія» та № 142 «До Хрестіона, сина Асіятика». Модульна контрольна робота.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	л а б	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Критика і герменевтика віршованих написів Херсонесу та Ольвії. Контроль знань.												
Тема 1. Віршовані написи як джерело літературознавчої, мовознавчої та соціокультурної інформації. Віршовані написи та етапи розвитку античного мистецтва. Критика і герменевтика написів. Видова класифікація віршованих написів Херсонесу, Ольвії та Боспорського царства.	19	4	4			11						
Тема 2. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 519 «До Ойнанти» (віршований розмір гекзаметр).	19	4	4			11						
Тема 3. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна	13	2	2			9						

інтерпретація напису № 479, присвяченого Марку Аврелю Ясону (віршований розмір невизначений) та № 516, присвяченого Ісігоні (віршований розмір дистих елегійний).													
Тема 4. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 482, присвяченого Ксанту (віршований розмір дистих елегійний).	13	2	2			9							
Тема 5. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 485 присвяченого Партеноклу (віршований розмір невизначений).	13	2	2			9							
Тема 6. Віршований вотивний напис Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 436 на честь бога Гермеса (віршований розмір дистих	13	2	2			9							

елегійний).													
Тема 7. Віршовані написи Ольвії: історико- філологічна інтерпретація напису-посвяти №179 «На честь Клеомврата, Сина Пантакла» (віршований розмір дистих елегійний).	13	2	2			9							
Тема 8. Віршовані епітафії Ольвії: історико- філологічна інтерпретація написів № 226, присвяченого Мойродору» (віршований розмір дистих елегійний), та № 687, присвяченого Атиноклу, сину Атинокла (віршований розмір гекзаметр). Модульна контрольна робота.	21	4	4			13							
Разом – зм. модуль 1	124	22	22			80							
Модуль 2													
Змістовий модуль 2. Критика і герменевтика віршованих епітафій Боспорського царства: Пантикапей. Контроль знань.													
Тема 9. Віршовані епітафії Пантикапею, написані дистихом елегійним: історико- філологічна інтерпретація напису № 130	18	4	4			10							

«До Теофіли, дочки Гекатея».													
Тема 10. Історико-філологічна інтерпретація епітафій №127 «До Нікія та Анхіяла, синів Анхіяла» та №131 «Менодора, сина Аполлонія».	18	4	4			10							
Тема 11. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 125 «До Менодора та Геліодора, синів Геліодора» та № 147 «До мужів від мужів».	13	2	2			9							
Тема 12. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 128 «До Трифоніди, жінки Філетера, синів Левкія та Гераклеодора та дочки його Стратоніки» та № 129 «До Фарнака, сина Фарнака».	13	2	2			9							
Тема 13. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 145 «До Стратоніка, сина Зенона» та № 146 «До Сабіона, сина Стефана».	13	2	2			9							
Тема 14. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 122 «До Еміди,	13	2	2			9							

матері Енея» та № 124 «До Клеопатри, дочки Меніска».												
Тема 15. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 132 та № 136 «До Левкія, сина Левкія».	13	2	2			9						
Тема 16. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 137 «До Лісімаха, сина Гастія» та № 139 «До Муси, жінки Полістрата».	13	2	2			9						
Тема 17. Віршовані епітафії Пантикапею, написані ямбічним триметром: історико-філологічна інтерпретація напису № 119 «До Аполонія, сина Аполонія».	13	2	2			9						
Тема 18. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 134 «До Геліодора, сина Гелія» та № 142 «До Хрестіона, сина Асіятика». Модульна контрольна робота.	19	4	4			11						
Разом – зм. модуль 2	146	26	26			94						
Усього	270	48	48			174						

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Віршовані написи як джерело літературознавчої, мовознавчої та соціокультурної інформації. Віршовані написи та етапи розвитку античного мистецтва. Критика і герменевтика написів. Видова класифікація віршованих написів Херсонесу, Ольвії.	4
2	Тема 2. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 519 «До Ойнанти» (віршований розмір гекзаметр).	4
3	Тема 3. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 479, присвяченого Марку Аврелю Ясону (віршований розмір невизначений) та № 516, присвяченого Ісігоні (віршований розмір дистих елегійний).	2
4	Тема 4. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 482, присвяченого Ксанту (віршований розмір дистих елегійний).	2
5	Тема 5. Віршовані епітафії Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 485 присвяченого Партеноклу (віршований розмір невизначений).	2
6	Тема 6. Віршований вотивний напис Херсонесу: історико-філологічна інтерпретація напису № 436 на честь бога Гермеса (віршований розмір дистих елегійний).	2
7	Тема 7. Віршовані написи Ольвії: історико-філологічна інтерпретація напису-посвяти №179 «На честь Клеомврата, Сина Пантакла» (віршований розмір дистих елегійний).	2
8	Тема 8. Віршовані епітафії Ольвії: історико-філологічна інтерпретація написів № 226, присвяченого Мойродору» ((віршований розмір дистих елегійний), та № 687, присвяченого Атиноклу, сину Атинокла (віршований розмір гекзаметр).	4
9	Тема 9. Віршовані епітафії Пантикапею, написані дистихом елегійним: історико-філологічна інтерпретація напису № 130 «До Теофіли, дочки Гекатея».	4
10	Тема 10. Історико-філологічна інтерпретація епітафій №127 «До Нікія та Анхіяла, синів Анхіяла» та №131«Менодора, сина Аполлонія».	4
11	Тема 11. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 125 «До Менодора та Геліодора, синів Геліодора» та № 147 «До мужів від мужів».	2
12	Тема 12. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 128 «До Трифоніди, жінки Філетера, синів Левкія та Гераклеодора та дочки його Стратоніки» та № 129 «До Фарнака, сина Фарнака».	2
13	Тема 13. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 145 «До Стратоніка, сина Зенона» та № 146 «До Сабіона, сина Стефана».	2
14	Тема 14. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 122 «До Еміди, матері Енея» та № 124 «До Клеопатри, дочки Меніска».	2
15	Тема 15. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 132 та № 136 «До Левкія, сина Левкія».	2
16	Тема 16. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 137 «До	2

	Лісімаха, сина Гастія» та № 139 «До Муси, жінки Полістрата».	
17	Тема 17. Віршовані епітафії Пантикапею, написані ямбічним триметром: історико-філологічна інтерпретація напису № 119 «До Аполонія, сина Аполонія».	2
18	Тема 18. Історико-філологічна інтерпретація епітафій № 134 «До Геліодора, сина Гелія» та № 142 «До Хрестіона, сина Асіятика».	4
	Разом	48

6. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Віршовані написи як джерело літературознавчої, мовознавчої та соціокультурної інформації. Віршовані написи та етапи розвитку античного мистецтва. Критика і герменевтика написів. Видова класифікація віршованих написів Херсонесу, Ольвії.	4
2	Віршовані епітафії Херсонесу: переклад та мовностилістичний аналіз напису № 519 «До Ойнанти» (віршований розмір гекзаметр).	4
3	Віршовані епітафії Херсонесу: переклад та мовностилістичний аналіз напису № 479, присвяченого Марку Аврелю Ясону (віршований розмір невизначений) та № 516, присвяченого Ісігоні (віршований розмір дистих елегійний).	2
4	Віршовані епітафії Херсонесу: переклад та мовностилістичний аналіз напису № 482, присвяченого Ксанту (віршований розмір дистих елегійний).	2
5	Віршовані епітафії Херсонесу: переклад та мовностилістичний аналіз напису № 485 присвяченого Партеноклу (віршований розмір невизначений).	2
6	Віршований вотивний напис Херсонесу: переклад та мовностилістичний аналіз напису № 436 на честь бога Гермеса (віршований розмір дистих елегійний).	2
7	Віршовані написи Ольвії: переклад та мовностилістичний аналіз напису-посвяти №179 «На честь Клеомврата, Сина Пантакла» (віршований розмір дистих елегійний).	2
8	Віршовані епітафії Ольвії: Переклад та мовностилістичний аналіз написів № 226, присвяченого Мойродору» ((віршований розмір дистих елегійний), та № 687, присвяченого Атиноклу, сину Атинокла (віршований розмір гекзаметр). Модульна контрольна робота.	4
9	Віршовані епітафії Пантикапею, написані дистихом елегійним: переклад та мовностилістичний аналіз напису № 130 «До Теофіли, дочки Гекатея».	4
10	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій №127 «До Нікія та Анхіяла, синів Анхіяла» та №131«Менодора, сина Аполлонія».	4
11	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій № 125 «До Менодора та Геліодора, синів Геліодора» та № 147 «До мужів від мужів».	2
12	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій № 128 «До Трифоніди, жінки Філетера, синів Левкія та Гераклеодора та	2

	дочки його Стратоніки» та № 129 «До Фарнака, сина Фарнака».	
13	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій № 145 «До Стратоніка, сина Зенона» та № 146 «До Сабіона, сина Стефана».	2
14	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій № 122 «До Еміди, матері Енея» та № 124 «До Клеопатри, дочки Меніска».	2
15	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій № 132 та № 136 «До Левкія, сина Левкія».	2
16	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій № 137 «До Лісімаха, сина Гастія» та № 139 «До Муси, жінки Полістрата».	2
17	Віршовані епітафії Пантикапею, написані ямбічним триметром: переклад та мовностилістичний аналіз напису № 119 «До Аполонія, сина Аполонія».	2
18	Переклад та мовностилістичний аналіз епітафій № 134 «До Геліодора, сина Гелія» та № 142 «До Хрестіона, сина Асіятика». Модульна контрольна робота.	4
	Разом	48

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Класифікація епітафій Боспорського царства за хронологією, адресатами, метричними особливостями та кількістю рядків.	4
2	Переклад та мовностилістичний аналіз віршованих епітафій Пантикапею: № 113, 114, 115, 116, 117, 118, 120, 121, 123, 126, 133, 135, 138, 140, 141, 143, 144, 147, 148.	124
3	Переклад та мовностилістичний аналіз віршованих епітафій Німфея: № 916; Фанагорії: № 991, № 992; Патрасія: № 1017; Гермонаси: № 1057, №1058; Горгіпії: № 1192.	46
	Разом	174 год.

9. Індивідуальне навчально - дослідне завдання

Написання наукових розвідок про мову і стиль віршованих епітафій Боспорського царства для участі у науковій студентській конференції.

10. Методи контролю

Вибіркове опитування під час лекцій, контрольне опитування на практичних заняттях. Виконання модульних контрольних робіт. Залік.

11. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Приклад розподілу балів, які отримують студенти (для заліку)

Поточне тестування та самостійна робота											Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T3	T5	T7	С. р.	T9	T11	T13	T15	T17	С. р.	100
T2	T4	T6	T8		T10	T12	T14	T16	T18		
9	9	9	9	10	8	8	8	8	8	14	100

12. Методичне забезпечення

1. Предметно-образна та графічно-образна наочність.
3. Мультимедійний проектор.

13. Рекомендована література

Базова

1. Грецька епіграфіка і палеографія : підруч. / Л. Л. Звонська. – К. : Вид.-поліграф. центр “Київськ. ун-т”, 2016. – 310 с., 64 іл.
2. Корпус Боспорских надписей. – М.-Л. : Изд-во «Наука», 1965. – 950 с.
3. Соломоник Э.И. Древние надписи Крыма / Элла Исааковна Соломоник. – К. : «Наук. Думка», 1988. – 112 с.
4. Inscriptiones antiquae orae septentrionalis Ponti Euxini Graecae et Latinae / ed. V. V. Latyschew. – Petropoli, 1916. – Vol. I, ed.2.

Допоміжна

1. Вейсман А. Д. Греческо-русский словарь / А. Д. Вейсман. – Репринт У-го издания 1899 г. – М. : Греко-латинский кабинет Ю. А. Шичалина. – 1991. – 1370 с.
2. Древнегреческо-русский словарь. В 2 т. / Составил И. Х. Дворецкий. – М.: Госиздат. иностр. и нац. словарей, 1958. – Т. 1: А – Λ. – 1043 с. – Т. 2: Μ – Ω. – 1904 с.
3. Соломоник Э. И. Новые эпитафические памятники Херсонеса / Элла. Исааковна Соломоник. – К. : «Наук. Думка», 1964. – 195 с.
4. Херсонес Таврійський. Фотоальбом / Укл. Антонова І. А., Зедгенідзе А. А., Колеснікова Л. Г. – К. : «Мистецтво», 1989. – 144 с.
5. Παπαγιαννοπούλου-Παλαίου Α. Α. Αρχαϊαι ελληνικαι επιγραφαι. Εισαγωγή εις την ελληνικην επιγραφικην, αρχαιον κειμενον – μεταφρασις – Σχολια. Τομος Α`. Εκδοσις δευτερα. Παπυρος εν Αθηναις, 1950. Guarducci M. Epigrafia greca / M. Guarducci. – Roma, 1969.
6. Klaffenbach G. Griechische Epigrafik / Gunter Klaffenbach. – Gottigen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1957. – 105 S.
7. Woodhead A. G. The study of Greek Inscriptions / A. G. Woodhead. Second Edition. – University of Oklahoma Press, 1992. – 150 p.
8. Woodhead A. G. Η μελέτη των Ελληνικών επιγραφών / Α. G. Woodhead; μετάφραση από τα αγγλ. Ελένη Κουρίνου, Φλωρέντια Πικούλα. – Αθήνα : Ινστιτούτο του βιβλίου Α. Καρδαμίτσα, 2009. – 254 σ.

14. Інформаційні ресурси

1. <https://7chudes.in.ua/nominaciyi/hersones-tavriyskyy/>
2. https://tsn.ua/osoblyva_ukraina/hersones-tavriyskiy-podorozh-v-antichnist-306897.html
3. <https://we.org.ua/history/davni-chasy/hersones-tavriyskiy/>
4. https://md-ukraine.com/ua/page/60_hersones-tavrijskij-opis--istoria--baziliki--hora---md-ukraine.html

